

Magtudredningen 2.0

Referat

Emne	Opstartsmøde i følgegruppen til Magtudredningen 2.0
Mødedato	26. september 2023, kl. 9:30 – 12:00
Sted	Pro D, Christiansborg
Deltagere	<p>Medlemmer af følgegruppen</p> <p>Søren Gade (Formand for Folketinget, formand for følgegruppen) Adam Wolf (Adm. direktør, Danske Regioner) Morten Høyer (Direktør for public affairs og kommunikation, Dansk Industri) Nicolas Johansen (Teamchef, Fagbevægelsens Hovedorganisation) Sara Vergo (Formand, Djøf) Lisbeth Knudsen (Formand for Demokratikommissionen) Christine Ravn Lund (Forkvinde, Dansk Ungdoms Fællesråd) Allan Boye Thulstrup (Næstformand, Dansk Journalistforbund) Jakob Nielsen (Chefredaktør, Altinget) Kira West (Formand, Rådet for Socialt Udsatte) Per Paludan Hansen (Formand, Dansk Folkeoplysnings Samråd) Martin Ruby (Politisk chef, Facebook/Meta i Norden) Emma Holten (Selvstændig konsulent og foredragsholder) Olav Hesseldahl (Direktør, Det Politiske Akademi, næstformand, Foreningen Folkemødet) Sarah Steinitz (Partner, Analyse og Tal) Rasmus Stoklund (MF, Socialdemokratiet) Karsten Hønge (MF, Socialistisk Folkeparti) Henrik Dahl (MF, Liberal Alliance) Stinus Lindgreen (MF, Det Radikale Venstre) Kim Edberg Andersen (MF, Nye Borgerlige) Anna Falkenberg (MF, Sambandsflokkurin)</p> <p>Deltagere fra forskningsledelsen</p> <p>Michael Bang Petersen (Forskningsleder og professor i statskundskab på Aarhus Universitet) Anne Binderkrantz (Professor i statskundskab på Aarhus Universitet) David Nicolas Hopmann (Professor i politisk kommunikation ved Center for Journalistik og Digital Democracy Centre, Syddansk Universitet) Nanna Mik-Meyer (Professor i sociologi ved Copenhagen Business School) Lene Holm Pedersen (Professor i statskundskab på Københavns Universitet)</p> <p>Deltagere fra sekretariatet</p> <p>August Eie Albertsen (Referent)</p> <p>Afbud</p> <p>Kristian Vendelbo (Adm. direktør, KL) Lykke Friis (Direktør, Tænk tanken EUROPA) Morten Langager (Direktør, Dansk Erhverv) Jan E. Jørgensen (MF, Venstre) Jens-Henrik Thulesen Dahl (MF, Danmarksdemokraterne) Mai Mercado (MF, Det Konservative Folkeparti) Jeppe Søe (MF, Moderaterne) Rosa Lund (MF, Enhedslisten) Christina Olumeko (MF, Alternativet) Alex Ahrendtsen (MF, Dansk Folkeparti) Aaja Chemnitz (MF, Inuit Ataqatigiit)</p>

Velkomst ved formanden for følgegruppe

Formanden for følgegruppen bød velkommen. Formålet med opstartsmødet var at afgrænse, hvad Folketingets bevilling skal bruges til og, hvad der skal undersøges, så følgegruppen ikke i fremtiden skal bruge en lang række fremtidige møder på at diskutere dette. Formanden fremhævede formidlingsdelen som et særligt vigtigt samtaleemne. Det er en ambition, at budskaberne fra Magtudredningen 2.0 skal kommunikeres ud til befolkningen. Formanden understregede i forlængelse heraf, at det bør være en naturlig del af Magtudredningen 2.0 at vække interesse i befolkningen og skabe *impact* i samfundet.

Formanden informerede om, at der vil offentliggøres referater fra følgegruppens møder, men at disse vil holdes anonyme. Referaterne vil indeholde det, der er blevet diskuteret for at sikre gennemsigtighed til offentligheden, men vil ikke henvise til enkelte medlemmer. Hermed kan referaterne bruges i den offentlige debat samtidig med, at der kan sikres en fri debat i følgegruppen

Afslutningsvist gjorde formanden opmærksom på, at medlemmerne af følgegruppen har et ansvar for at få kommunikeret Magtudredningen 2.0 ud til befolkningen.

Velkomst ved forskningslederen af Magtudredningen 2.0

Forskningslederen bød velkommen til følgegruppen og takkede medlemmerne for at stille op og hjælpe med det vigtige arbejde. Forskningsledelsen ønsker, at Magtudredningen 2.0 skaber samfundsmæssig dialog, og følgegruppen kommer til at blive en væsentlig del af denne målsætning om at få projektet ud til offentligheden. Første møde i følgegruppen er en vigtig del af magtudredningens opstartsprocess. Formålet med mødet er at få inputs på projektplanen, så der kan sendes en endelig udgave til Uddannelses- og Forskningsministeriet inden d. 1/11-2023.

Introduktion af medlemmer af forskningsledelse og følgegruppe

Forskningsledelsen introducerede deres faglige baggrunde, interesser og ansvarsområder på Magtudredningen 2.0. Herefter introducerede følgegruppens medlemmer sig.

Oplæg om og drøftelse af projektplan for Magtudredningen 2.0

Oplægget om projektplanen tog udgangspunkt i et udkast, der var fremsendt til følgegruppens medlemmer og offentliggjort på hjemmesiden for Magtudredningen 2.0 forud for opstartsmødet. Udkastet kan findes her:

https://ps.au.dk/fileadmin/Statskundskab/Billeder/Forskning/Forskningsprojekter/Magtudredning/Magtudredningen2_Projektplan.pdf

Oplæg om projektplan:

Formålet med Magtudredningen 2.0 er at etablere et videnskabsbaseret grundlag for den politiske samtale blandt borgere og beslutningstagere om, hvordan vi kan sikre levedygtigheden og legitimiteten af det danske demokrati i en verden præget af nye udfordringer. Forskningslederen fremhævede fire centrale pointer i forlængelse heraf. For det første er Magtudredningen 2.0 forskningsbaseret og vil forholde sig nuanceret til de komplekse forskningsspørgsmål, der indgår i projektet, og Magtudredningen 2.0 vil derfor både italesætte styrker og svagheder ved det danske demokrati. For det andet vil Magtudredningen 2.0 kvalificere grundlaget for samtaler om magt og demokrati i Danmark, men vil ikke i sig selv anvise politiske løsninger. For det tredje vil Magtudredningen 2.0 formidle til både borgere og beslutningstagere. Materiale fra Magtudredningen 2.0 skal derfor være til at forstå for den interesserede offentlighed. For det fjerde er fokus på det 21. århundrede og tiden efter den første magtudredning.

Magtudredningen 2.0 blev beskrevet som ”et vigtigt, omfattende og mindrebemidlet projekt”. *Vigtigt*, fordi demokratiet er den afgørende ramme for løsningen af kollektive problemer, og fordi demokratiet er under pres internationalt. *Omfattende*, fordi meget falder inden for projektet, og fordi forventningerne til formidlingen af

resultater er større end ved den oprindelige magtudredning. *Mindre bemidlet*, fordi bevillingen fra Folketinget er 2,5 gange mindre end bevillingen til første magtudredning set i lyset af inflation og ændrede overheadregler (41 mio. DKK mod 101 mio. DKK).

Forskningsledelsen er nødt til at forholde sig til den begrænsende økonomiske ramme, men der er samtidig to væsentlige ressourcer, der kan bruges til at overkomme denne. For det første står dansk forskning i magt og demokrati stærkere i dag end for den oprindelige magtudredning. Dette betyder, at eksisterende viden i højere grad kan integreres som en del af projektet. For det andet har Magtudredningen 2.0 en mangfoldig og kompetent følgegruppe tilknyttet, som kan hjælpe med formidling af Magtudredningen 2.0 og med at få inddraget Magtudredningen 2.0 i den offentlige debat.

Magtudredningens vidensproduktion vil ske gennem tre faser. Første fase handler om problemafdækning. Her vil listen med 15 forskningstemaer blive til konkrete underspørgsmål inden for temaerne. I første fase inddrages følgegruppen og relevante fagmiljøer til identifikationen af konkrete forskningsspørgsmål. Anden fase handler om vidensopsamling. Her vil eksisterende viden opsummeres og opdateres i 30-40 fagfællebedømte bøger der forfattes af personer i og uden for forskningsledelsen. Bøgerne vil have et forskningsmæssigt højt niveau, men vil samtidig gøres let tilgængelige for offentligheden. Sidste fase handler om vidensskabelse. Her vil centrale mangler i den eksisterende viden belyses gennem ny forskning faciliteret af medlemmerne af forskningsledelsen inden for deres ansvarsområder.

Udgangspunktet for Magtudredningen 2.0 er at kvalificere debatten om *et levedygtigt og legitimt demokrati*. Et levedygtigt og legitimt demokrati forstås som et politisk system, der leverer effektive løsninger på samfundsproblemer, et politisk system der opererer efter transparente og retfærdige procedurer, og et politisk system med høj grad af demokratisk medborgerskab i form af bl.a. en oplevelse af tillid og handlemuligheder blandt borgerne. Overordnet set scorer Danmark højt på disse kriterier i internationale rankings, men det betyder ikke, at nogle ting ikke kan gøres bedre.

Forskningsledelsen præsenterede projektplanens liste med de 15 overordnede temaer udarbejdet med udgangspunkt i tre brede temaer indskrevet i kommissoriet. Herefter åbnede forskningslederen op for drøftelsen af projektplanen.

Drøftelse af projektplan:

I følgende bruges "følgegruppen" som synonym for individuelle medlemmer. Følgegruppen er en mangfoldig gruppe af individer med forskellige holdninger, interesser og ønsker til Magtudredningen 2.0, hvorfor følgende kommentarer ikke afspejler en konsensus blandt følgegruppens medlemmer.

Følgegruppen spurgte ind til det internationale rådgivningspanel og muligheden for ekstern finansiering. Forskningsledelsens holdning er, at eksterne midler kan være med til at finansiere debatskabende formidlingsaktiviteter, men at det vil være uhensigtsmæssigt at inddrage eksterne midler til forskningsaktiviteter pga. mulige interessekonflikter. I forhold til det internationale rådgivningspanel vil forskningsledelsen række ud til internationale velrenommerede forskere, når projektplanen er fastlagt.

Følgegruppen efterspurgte viden om, hvilken betydning globaliseringens stigende intensitet har for national politik i Danmark. Forskningsledelsen henviste til tema 7, der skal handle om forskydning i magtbalancen mellem danske og internationale aktører. Der er meget at sige om det, og der er lavet meget forskning på området.

Følgegruppen ønskede yderligere viden om forholdet mellem politikere og embedsværket bl.a. i forlængelse af Dybvad-rapporten. Forskningsledelsen vil se på samspillet mellem mange forskellige aktører, og det er tænkt ind i tema 3 om samspillet mellem folkestyrets nationale institutioner.

Følgegruppen spurgte, hvordan forskningsledelsen vil sikre tværdisciplinær forskning i Magtudredningen 2.0. Forskningsledelsen påpegede, at forskningsledelsen består af forskere inden for både journalistik, antropologi og statskundskab. Samtidig skal hvert tema danne udgangspunkt for workshops på universiteterne, og alle forskere der har relevant viden, skal så vidt muligt inddrages.

Følgegruppen ønskede viden om forholdet mellem politikere og borgere, om borgernes mulighed for at deltage og om rammerne for den politiske proces i Danmark. Herunder blev der efterspurgt viden om, hvorvidt politikerne får løst de problemer, som borgerne ønsker. Forskningsledelsen henviste til tema 9 om, borgernes oplevelser af det danske demokrati. Her vil det undersøges, hvor borgerne oplever frustrationer, og om borgerne oplever, at de problemer de har bliver løst. Forskningsledelsen fremhævede, at der også vil være fokus på implementeringen af politiske beslutninger.

Følgegruppen efterspurgt viden om omfanget og betydningen af radikalisering på det danske demokrati. Forskningsledelsen påpegede, at det er noget der allerede fremgår i projektplanen i temaet om borgernes opfattelse af det danske demokrati (tema 9) og under temaet om brugen af sociale medier og den demokratiske samtale (tema 15). Forskningsledelsen fremhævede i øvrigt, at "borgerne" ikke blot omfatter gennemsnittet, men alle borgere i Danmark, hvorfor der vil også vil være fokus på yderfløjene i Magtudredningen 2.0.

Følgegruppen ønskede en langsigtet effekt af Magtudredningen 2.0. Følgegruppen efterspurgt derfor, at forskningsledelsen gennem forskningen vil lave nogle strukturer der gør dialogen om magt nemmere - også når der ikke er en magtudredning i gang.

Følgegruppen pointerede, at der i projektplanen står, at Magtudredningen 2.0 skal henvende sig til den interesserede befolkning og ønskede, at Magtudredningen 2.0 kommer bredere ud.

Følgegruppen efterspurgt spørgsmål om, hvem der har magten over vores natur, hav og opnåelsen af klimamål, hvordan algoritmer og AI påvirker magt og demokrati i Danmark og om, hvordan det offentlige bør forholde sig til disse nye redskaber.

Følgegruppen ønskede et fokus på demokratisk selvtilid; borgernes tillid til dem selv som aktører i demokratiet.

Følgegruppen gjorde opmærksom på, at borgere kan engagere sig i demokratiet på mange måder, og at forskningsledelsen bør være opmærksomme på deltagelsesformer i bred forstand.

Følgegruppen efterspurgt viden om, hvordan "kerne vælgerens død" påvirker det danske demokrati, samt hvordan indvandring har påvirket magten i Danmark.

Følgegruppen ønskede viden om den digitale udviklings betydning på interessevaretagelse, herunder betydningen af, at effektiv kommunikation nu kan opnås med få økonomiske ressourcer.

Følgegruppen efterspurgt et større fokus på oplevelsen af magtesløshed blandt politikere og viden om, hvor magten forsvinder hen. og hvorfor det danske demokrati har svært ved at håndtere svære problemer såsom klimakrisen.

Følgegruppen ønskede et fokus på, hvilken betydning offentlighedsloven fra 2013 har haft på magt og demokrati i Danmark.

Følgegruppen efterspurgt viden om medier og sociale mediers betydning på det lokale og regionale niveau.

Følgegruppen ønskede, at forskningsledelsen vil være opmærksomme på, hvilke typer viden der er relevant for magt og efterspurgt mere viden om betydningen af videnshierarkier.

Følgegruppen pointerede, at Magtudredningen 2.0 handler om noget større end den siddende regering, hvilket er vigtigt at huske på, når følgegruppen skal kommunikere til offentligheden.

Formanden for følgegruppen rundede herefter drøftelsen af og takkede følgegruppen for deres gode bidrag. Formanden gjorde opmærksom på, at følgegruppen kan give forskningsledelsen øvrige bidrag i løbet af de kommende individuelle interviews.

Oplæg om og drøftelse af samarbejdet mellem følgegruppen og forskningsledelsen

Oplæg om samarbejdet mellem følgegruppen og forskningsledelsen:

Løbende formidling er et succesparameter i Magtudredningen 2.0. Grundstammen for formidlingen af Magtudredningen 2.0 er en bogserie. Der er indtil videre budgetteret med 30 bøger, og det er forskningsledelsens ambition, at disse bøger er noget, som forskere uden for forskningsledelsen gerne vil være med til at skrive. Samtidig skal Magtudredningen 2.0 også kommunikeres bredt ud til befolkningen gennem bl.a. podcast, årlige konferencer og andre formidlingsaktiviteter. Forskningsledelsen ønsker, at viden fra Magtudredningen 2.0 kommer ud til folk i meget bred forstand.

Følgegruppen er ambassadører for Magtudredningen 2.0, og forskningsledelsen vil gerne have engageret alle medlemmer af følgegruppen så meget som muligt. Følgegruppens rolle er todelt. Dels er medlemmerne ambassadører for Magtudredningen 2.0 i samfundet, og dels er medlemmerne ambassadører for samfundsproblemer, som skal ind i Magtudredningen 2.0. Forskningsledelsen opfordrede følgegruppens medlemmer til at bruge deres netværk og påtage sig rollen som ambassadører for Magtudredningen 2.0 på konferencer eller i andre sammenhænge, hvor medlemmerne kan udbrede kendskabet til Magtudredningen 2.0.

Forskningsledelsen fortalte, at samarbejdet med følgegruppen vil ske gennem en række forskellige aktiviteter. Der vil være to årlige møder i følgegruppen, individuelle interviews, og herudover vil det være muligt at deltage i oplæg på årlige konferencer og i podcastafsnit. Forskningsledelsen pointerede, at der er meget viden i følgegruppen, hvorfor forskningsledelsen også løbende ønsker at trække på medlemmernes viden og netværk. Følgegruppens medlemmer blev opfordret til at invitere forskningsledelsen med til arrangementer, hvor forskningsledelsen tilbyder at holde oplæg om Magtudredningen 2.0.

Drøftelse af samarbejdet mellem følgegruppen og forskningsledelsen:

I følgende bruges "følgegruppen" som synonym for individuelle medlemmer. Følgegruppen er en mangfoldig gruppe af individer med forskellige holdninger, interesser og ønsker til Magtudredningen 2.0, hvorfor følgende kommentarer ikke afspejler en konsensus blandt følgegruppens medlemmer.

Følgegruppen ønskede, at alle forfattere til bogserien også vil stille op til arrangementer.

Følgegruppen tilbød at formidle kontakt til eventmiljøet, så der kan udbredes viden gennem eksisterende foreninger såsom Kulturnat mv.

Følgegruppen spurgte, om der vil komme undervisningsmateriale fra Magtudredningen 2.0. Forskningsledelsen svarede, at de gerne vil have Magtudredningen 2.0 ud til folkeskolen og ungdomsuddannelserne, så der kan skabes langsigtede effekter af den viden, der genereres. Forskningsledelsen ønsker kontakt til samfundsfaglærere mv., men det er ikke fuldstændig fastlagt, hvordan det skal foregå. Forskningsledelsen fremhævede dog, at ambitionen er at få Magtudredningen 2.0 ud til ungdommen, og at en vej til at opnå dette er gennem de unges uddannelse.

Følgegruppen nævnte skolevalg, som afholdes sammen med Folketinget, og Demokratiets Dag, som afholdes på erhvervsskolerne, som relevante arrangementer for Magtudredningen 2.0.

Følgegruppen påpegede, at bogformatet måske er ressourcemæssigt uhensigtsmæssigt i forhold til, hvem bøgerne når ud til, og hvor lang tid der går med processen op til udgivelse. Forskningsledelsen svarede, at formidlingsdelen ikke udelukkende er knyttet op på bøgerne, og at forskningsledelsen vil formidle væsentligheden af samtalen om magt og demokrati løbende gennem andre formidlingsaktiviteter.

Følgegruppen spurgte om forskningsledelsen vil have tilsendt relevante rapporter og anden viden, der kunne være relevant for Magtudredningen 2.0. Forskningsledelsen svarede, at de meget gerne tager imod forslag løbende. Forslag og kommentarer til forskningsledelsen, spørgsmål eller lign. kan sendes til magtudredningen@ps.au.dk.

Følgegruppen spurgte om, hvordan Magtudredningen 2.0 kommer ud til alle - også dem der ikke følger så meget med. Forskningsledelsen påpegede, at forskningsledelsen er god til forskning og god til at formidle forskningen, men at denne formidling ofte er envejskommunikation. Forskningsledelsen har derfor brug for gode råd og forslag til at løfte debatten. Samtidig skal forskningsledelsen ikke ind over hele formidlingen. Det er vigtigt, at forskningsledelsens viden samles op og udbredes i den offentlige debat.

Følgegruppen mente, at medlemmerne bør påtage sig ansvaret for at skabe debat om Magtudredningen 2.0. I den forbindelse blev det foreslået at lave en workshop om formidling med følgegruppen, så der kan være en mere engagerende samtale om, hvordan følgegruppen kan bidrage til formidlingen af Magtudredningen 2.0.

Følgegruppen foreslog, at man måske kan præsentere på herberg eller på andre steder med folk, der måske ellers ikke ville have fået informationen. Der blev henvist til projektplanens 'policy briefs' og foreslået, at der også laves en form for "borgerbriefs", hvor borgere kan blive informeret om, hvad Magtudredningen 2.0 betyder for dem.

Formanden for følgegruppen takkede for den brede opbakning til formidlingen af Magtudredningen 2.0 og følgegruppens gode bidrag.

Afrunding

Forskningsledelsen takkede følgegruppen for deres engagement. Forskningsledelsen glæder sig til at formidle Magtudredningen 2.0 i samarbejde med følgegruppen, så arbejdet bliver til gavn for det brede samfund. Det næste der vil ske, er, at referatet for mødet sendes til følgegruppen og herefter offentliggøres. Derpå justerer forskningsledelsen projektplanen ud fra de bidrag, der er kommet på mødet i følgegruppen og på forskningsledelsens universitetsturné. Den endelige projektplan indsendes til godkendelse senest d. 1/11, hvorefter den vil blive sendt til følgegruppen og offentliggøres. Der vil herefter indkaldes til individuelle samtaler med følgegruppens medlemmer. Forskningsledelsen vil udsende en invitation til næste møde i følgegruppen snarest herefter.

Formanden for følgegruppen takkede følgegruppen for deres bidrag og fremhævede vigtigheden af følgegruppens fortsatte engagement, så Magtudredningen 2.0 kan komme ud i den offentlige debat.